

Kansliet
Valprovsnämnden
Sveriges Riksdag
100 12 Stockholm

Cc: Anna Nyqvist, Valmyndigheten
Cc: Helena Lindberg, Riksrevisionen

Stockholm 2024-04-05

Yttrande över Valmyndighetens ”Yttrande angående överklagande av beslut att avslå anmälan om registrering av partibeteckning”

Vi är inte eniga i Valmyndighetens antagande att ”det måste anses ha varit lagstiftarens avsikt att en stödförklaring ska utgöra en urkund”.

Vi åberopar:

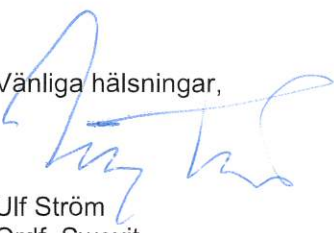
- Att vallagen saknar formkrav för en egenhändig underskrift.
- Proportionalitetsprincipen så som den är uttryckt i EU-fördragets artikel 5.4 såtillvida att:
  - En skannad underskrift fyller samma funktion och är lika egenhändigt underskriven som en underskrift i original d v s den blir inte mindre egenhändig av att den är skannad.
  - Kravet på att upp till 1500 underskrifter ska kuverteras, frankeras, fysiskt postas och skickas över landet till en total kostnad på upp till 27.000 kr är att betrakta som orimligt i förhållande till det eftersträvade målet. Till detta ska kopplas osäkerheten när det gäller leverans medelst postgång (ref <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/postnord-kan-ha-tappat-bort-miljontals-brev>).
- Analogt att avtalslagen paragraf 2 medger skannade underskrifter. Något som till exempel torde medge att en fullmaktsinnehavare kan underteckna en stödförklaring i original till Valmyndigheten för någon annans räkning med hjälp av en skannad fullmakt.
- Regeringens proposition 2019/20:189 - Digital kommunikation i domstolsprocesser, som föreskriver att ”onödiga krav på att en part ska tillhandahålla papperskopior ska tas bort”.

Vi vill framhålla att:

- Den 29 februari inlämnade vi 2166 underskrifter varav 546 med fysiska signaturer och 1266 digitala underskrifter via skrivunder.com. Dessa 2166 stödpersoner hade (som vi nämnt tidigare) en beredskap för att skicka de handskrivna underskrifterna i original om så krävdes. Vi hade före inlämnandet meddelats av Valmyndigheten att det är inte ovanligt att partier lämnar in kompletterande stödförklaringar efter att registreringsanökan skickats in.

- Därefter bad Valmyndigheten om kompletterande information från Swexit beträffande styrelsebeslut liksom stödförklaringar i original. Svaret önskades senast den 7 mars.
- Vi svarade och levererade de kompletterande styrelsebesluten och ställde samtidigt en fråga om ett klagörande beträffande kravet på de efterfrågade stödförklaringarna i original. Anledningen var bland annat regeringens Agenda 2030 och dess ambition att "pappersinformation bara ska bevaras tills dess att informationen överförs i digital form".
- Vår fråga om ett klagörande besvarades aldrig av Valmyndigheten. I stället fick vi ett avslag på vår ansökan daterat den 12 mars.
- Den 26 mars fick vi frågan om vi önskade att beställa öppna valsedlar för leverans före den 25 april eller avvakta Valprövnings-nämndens beslut beträffande en registrering av partibeteckningen. Således fanns det tid för Valmyndigheten att besvara Swexits fråga om kravet på originalunderskrifter, mottaga dessa stödförklaringar (skannade eller i original) och därefter beställa valsedlar. Åtminstone fram till den 26 mars.

Vänliga hälsningar,

Ulf Ström
Ordf. Swexit

Valprovsningsnämnden
valprovsningsnamnden@riksdagen.se

Yttrande angående överklagande av beslut att avslå anmälan om registrering av partibeteckning

Valmyndigheten beslutade den 12 mars 2024 att avslå anmälan om registrering av partibeteckningen Swexit för val till Europaparlamentet.

Swexit har den 27 mars 2024 överklagat beslutet.

Valmyndigheten vidhåller att partibeteckningen inte kan registreras, eftersom partiet inte har visat att det har ett dokumenterat stöd av minst 1 500 personer, med rösträtt i valet, som egenhändigt undertecknat en förklaring om stödet. Partiet har beretts möjlighet att komplettera sin anmälan, men bristerna har inte avhjälpats.

Egenhändigt undertecknad

Kravet på egenhändigt undertecknade förklaringar infördes i 1972 års vallag genom SFS 1981:525 och har därefter överförts till senare vallagar. Av förarbeten (prop. 1980:81:170) framgår att bruket av medlemsförteckningar som bevismedel för att partiet bitrads av ett tillräckligt stort antal medlemmar för att få registrera sin partibeteckning vållat problem. En kontroll av de åberopade förteckningarna hade visat sig nödvändig men svår att genomföra. Kravet ändrades därför till att medlemmarna skulle underteckna en förklaring om att de biträdde registreringsansökan. En egenhändigt undertecknad förklaring måste enligt förarbetena regelmässigt godtas som ett tillräckligt bevis om att partiet i fråga hade ett visst minimiantal röstberättigade väljare. Fördelarna med kravet på egenhändigt undertecknade förklaringar vägdes mot nackdelen av att partierna då besvärades med att samla in namnteckningar.

Ett egenhändigt undertecknande i en handling som upprättats till bevis utgör enligt 14 kap. 1 § brottsbalken en urkund. Den som anger en annan persons namn eller på annat sätt framställer en falsk urkund kan dömas för urkundsförfalskning. För att bestämmelsen ska tillämpas krävs att handlingen är ett original. Om handlingen är elektronisk krävs att den har en utställarangivelse som kan kontrolleras på ett tillförlitligt sätt.

När urkundsbegreppet utvidgades till elektroniska handlingar angavs i förarbetena (prop. 2012/13:74 s. 44-45) att det för elektroniska handlingar måste uppställas någon annat krav för att avgränsa straffansvaret så att urkundsbegreppet träffar sådana handlingar som allmänheten med fog ska kunna lita på härrör från den angivne utställaren. Regeringen ansåg att detta krav skulle uttryckas så att handlingen skulle ha en utställarangivelse som kunde kontrolleras på ett tillförlitligt sätt. Kravet innebar att utställarangivelsen skulle vara sådan att den typiskt sett förtjänar tilltro och vara av sådant slag att den typiskt sett faktiskt kunde härledas till en viss utställare. Som exempel nämndes, i det skede it-utvecklingen för tillfället befann sig, kvalificerade eller avancerade elektroniska underskrifter som uppfyllde kraven i lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer.

Frågan om egenhändigt undertecknad har prövats vid flera tillfällen. Exempelvis bedömde Högsta förvaltningsdomstolen i RÅ 2003 att ett fax inte kunde godkännas. I RÅ 2002 not 206 godkände Högsta förvaltningsdomstolen inte en kvalificerad elektronisk signatur som ett egenhändigt undertecknande. Det är värt att notera att det avgörandet kom innan urkundsbegreppet utvidgats till elektroniska handlingar. Högsta domstolen konstaterade i mål Ö 1148-20 att en ansökan som inte är undertecknad, t.ex. för att den skickats med e-post, måste bekräftas genom en egenhändigt undertecknad stämningsansökan.

I vallagen finns kravet på egenhändigt undertecknad även för den förklaring från varje kandidat som ett parti ska ge in när det anmäler sina kandidater (2 kap. 9 § vallagen). I samband med att krav på samtycke infördes för kandidater för partier som inte anmäler sina kandidater uttalades i förarbetena (prop. 2013/14:48 s. 72-74) att det saknades förutsättningar att ta emot förklaringar enligt 2 kap. 9 § vallagen i elektronisk form då det krävs att dessa undertecknats egenhändigt av kandidaten. Det framhölls att en anmälan bör ”lämnas i sådan form att det skapas förutsättningar för att myndigheten ska kunna verifiera vem anmälan härrör från. Det kan t.ex. ske genom att kandidaten egenhändigt undertecknar en anmälan som lämnas i pappersform. Det bör dock inte ställas upp något formellt krav på egenhändigt undertecknande. I den mån myndigheterna använder sig av elektroniska förfaranden kan uppgiftslämnarens identitet verifieras t.ex. genom användande av avancerad elektronisk signatur. På så sätt möjliggörs en kontroll av att samtycket lämnas behörigen.”

Valmyndigheten konstaterar sammanfattningsvis att det måste anses ha varit lagstiftarens avsikt att stödförklaringen ska utgöra en urkund. De handlingar som getts in av Swexit kan inte anses innehålla 1 500 stödförklaringar som uppfyller dessa krav.

Komplettering i efterhand

Om anmälan om registrering görs senast den sista februari det år då ordinarie val till Europaparlamentet ska hållas gäller registreringen från och med det valet (2 kap. 1 § vallagen).

Slutdagen för ansökan om registrering av partibeteckning ändrades från 30 april till sista dagen i februari genom SFS 1981:525. Av förarbeten (prop. 1980/81:170 s. 50) framgår att ansökningarna ofta behövde kompletteras. Tidsutdräkten som då uppstod gjorde att Riksskatteverket hade svårt att hinna pröva alla ansökningar innan valsedlar med registrerade partibeteckningar skulle beställas i början av maj.

Valmyndigheten konstaterar att tidsramen när det gäller val till Europaparlamentet är väsentligt snävare, med hänsyn till att valet inte hålls i september utan redan i juni 2024. (Det kan hållas i april, maj, juni eller juli.) Sista dag för att anmäla sina kandidater var den sista februari 2024.

Stödförklaringarna ska ges in tillsammans med anmälan (2 kap. 2 § vallagen). Partiet underrättades om att det behövde kompletteras med egenhändigt undertecknade stödförklaringar, men valde att inte komma in med kompletteringen. Att komplettera med detta i ett senare skede, efter Valmyndighetens avgörande, och på så sätt fördröja den tidskänsliga processen fram till valet bör därmed inte komma i fråga.

Överklagandet i övrigt

Vad gäller frågor från Swexit om varför Valmyndigheten kräver in handlingar i original har frågorna besvarats den 1 mars 2024 med att Valmyndigheten behöver namnstöd i original för att kunna verifiera att det är fråga om egenhändigt undertecknade förklaringar om stöd.

Vad gäller att partiets valsedlar inte trycks har Valmyndigheten gett Swexit två alternativ. Det första alternativet var en öppen lista, där Swexit står fast vid att gå fram med öppen lista oberoende av utgången i Valprövningsnämndens (då framtida) ärende. Det andra alternativet var att avvakta Valprövningsnämndens beslut och låta detta styra partiets val av lista.

Swexit har först begärt att det ska tryckas två varianter av listor, en med anmälda kandidater och en med inte anmälda kandidater. Detta är inte möjligt utan ett parti måste ha antingen eller.

Swexit har därefter begärt att det ska tryckas valsedlar med anmälda kandidater. Anmälan av kandidater i 2 kap. 9 § vallagen gäller endast för partier som registrerat sin partibeteckning, detta framgår av rubriken. Det är alltså endast möjligt för partier med registrerad partibeteckning att anmäla sina kandidater. Eftersom Swexit i nuläget inte har en registrerad partibeteckning kan Valmyndigheten därmed inte tillgodose partiets önskemål. (Swexit har anmält kandidater i tid, så för det fall att Valprövningsnämnden bifaller överklagandet kan önskemålet därefter tillgodoses. Förseningen i beställningen påverkar dock när valsedlarna kan levereras.)

Det finns som framgår ovan inget hinder mot att Swexit beställer valsedlar med inte anmälda kandidater. Som framgår av konversationer i ärendet har partiet hittills valt att avstå från att beställa valsedlar med inte anmälda kandidater.

Beslut om detta yttrande har fattats av kanslichefen Anna Nyqvist efter föredragning av juristen Marina Fagermoen.

Anna Nyqvist

Marina Fagermoen

Kopia till:

Swexit